

Seminář ze zeměpisu

Časové a organizační vymezení:

Předmět Seminář ze zeměpisu se vyučuje ve 3. a 4. ročníku (septimě a oktávě) po dvou hodinách týdně. Výuky se účastní studenti často ve specializované učebně vybavené mapami, počítačem a video/DVD přehrávačem připojeným k plazmové televizi. Předmět tak dovoluje použít pestrou škálu multimediálních pomůcek (prezentace, výukové programy, filmy apod.), které jsou hojně využívány. Vyučovací hodina je obohacena občasným začleněním krátkodobých projektů. Hromadné vyučování je často nahrazeno vyučováním skupinovým, nebo prací v páru. Zařazovány jsou samostatné práce, které mají prověřit ústní projev a schopnosti prezentace studenta.

Obsahové vymezení:

Vyučovací předmět Seminář ze zeměpisu obsahově navazuje na vyučovací předmět Zeměpis. Úkolem semináře je zopakovat, prohloubit a zaktualizovat učivo z předchozích ročníků. Obsah je koncipován tak, aby si studenti propojili znalosti a dovednosti získané z různých zdrojů, zaktualizovali si dřívější poznatky, reagovali na aktuální zeměpisně - politické situace ve světě. Součástí předmětu jsou i praktické dovednosti jako čtení map, práce s grafy a diagramy, práce se statistickými daty, které pak mohou být uplatňovány při případných exkurzích a praktických cvičeních.

Předmět Seminář ze zeměpisu svým charakterem připravuje žáky k maturitní zkoušce ze zeměpisu a studiu geografie na vysoké škole.

Předmět Seminář ze zeměpisu obsahuje učivo a výstupy ze vzdělávacích oborů Geografie a Geologie ve vzdělávacích oblastech Člověk a příroda a Člověk a jeho svět. Částečně obsahuje i výstupy ze vzdělávací oblasti Informatika a informační a komunikační technologie, konkrétně kapitoly Zdroje a vyhledávání informací, komunikace a Zpracování a prezentace informací.

Výchovné a vzdělávací strategie:

► Pro nabývání kompetencí k učení

- Studenti přijímají, vyhledávají, třídí a porovnávají informace. To je, mimo jiné, nutí hledat způsoby pro efektivní učení. Získané poznatky propojují do širších celků a nalézají souvislosti.
- Dále se kompetence k učení dosahuje zadáváním samostatného zpracování geografických témat a jejich prezentace. K jejich zpracování se student učí využívat nejrůznějších informačních zdrojů. Učitel volí témata tak, aby vzbudil pocit osobní angažovanosti v problematice. Tím vzbuzuje v studentovi vnitřní motivaci.

► Pro nabývání kompetencí k řešení problému

- Studenti jsou schopni pochopit problém a diskutovat o něm. Učí se myslet kriticky, nalézat možná řešení. Hájí svá rozhodnutí.
- Učitel vede studenty k využívání metod, při kterých dochází žáci k objevům, řešení a závěrům sami

► Pro nabývání kompetencí komunikativních

- Ve všech formách výuky student používá geografické terminologie i pojmů z jiných vědních oborů. Při argumentaci pracuje s pojmy, které přesně definuje. Těchto

kompetenci nabyvá jednak poslechem výkladu učitele, problémovým rozhovorem s učitelem při frontální výuce i v komunikaci se spolužáky ve skupinové výuce a dále též účastí na případné exkurzi a debatě v ní.

- Kromě odborného jazyka si ve vyučování osvojuje i práci s informačními médii.

► Pro nabývání kompetencí sociálních a interpersonálních

- Učitel vytváří ve vyučování atmosféru společného zájmu na stavu životního prostředí na Zemi a vytváří v žácích vědomí, že globální dimenze povrchu Země nás všechny dostává „na palubu jedné lodi“. Geografické poznatky studentům podává též jako prostředek k porozumění politickému a ekonomickému dění. Ve výkladu i zadání úloh skupinových i samostatných vede studenty ke snaze dobrat se pomocí kritického myšlení objektivního poznání.
- Studenti spolupracují ve skupinách, pomáhají si a jsou schopni o pomoc požádat, učí se zodpovědnosti za své jednání.

► Pro nabývání kompetencí občanských

- Žákům poskytujeme dostatečné množství materiálů ke studiu reálií daných zemí a vedeme je pomocí referátů a samostatných prací k aktivnímu vyhledávání dalších informací.

► Pro nabývání kompetencí k podnikavosti

- Vyžadujeme od studentů práci se zeměpisným atlasem a kontrolujeme schopnost orientace v něm i na nástěnné mapě. Zařazováním samostatných prací a referátů je motivujeme k práci s dalšími informačními zdroji kromě učebnice a atlasu.
- Seznamujeme studenty s ekonomikou různých částí světa a její propojenosti.

Seminář ze zeměpisu – septima, 3. roč., oktáva, 4. roč.			
Očekávané výstupy	Učivo	Průřezová témata	Časové rozvržení, poznámky
Student: <ul style="list-style-type: none"> ▪ popíše základní pojmy ▪ orientuje se v historických souvislostech ▪ dokáže stručně charakterizovat jednotlivé objevy a významné cestovatele ▪ orientuje se v mapě a dokáže pojmenovat a ukázat jednotlivé objevné cesty 	Geografie jako věda <ul style="list-style-type: none"> - vývoj geografického poznání - vymezení pojmů - významní cestovatelé, objevitelé 		
<ul style="list-style-type: none"> • popíše základní tělesa ve vesmíru, vznik a vývoj vesmíru, hvězd, planet, chronologicky seřadí základní údaje týkající se objevování vesmíru, popíše tělesa patřící do sluneční soustavy, vyjmenuje a popíše planety, • jmenuje a seřadí základní údaje, rozměry a vzdálenosti o Zemi i 	Země jako vesmírné těleso <ul style="list-style-type: none"> - vznik a vývoj Vesmíru - pohyby Země a jejich důsledky - čas a kalendář 		

<p>nejbližších vesmírných tělesech a prokáže tvar planety Země</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvede pohyby, které Země vykonává a vysvětlí jejich důsledky • objasní rozdíly mezi přirozenou a umělou družicí, jmenuje příklady, uvede, jaké pohyby Měsíc vykonává, objasní vznik slapových jevů • objasní důvod vzniku časových pásem, vysvětlí pojmy datová hranice a smluvený čas, umí s nimi počítat 			
<ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v zeměpisné síti, popíše moderní metody v určování zeměpisné polohy a nadmořské výšky • popíše vznik mapy, rozdělí mapy podle obsahu, načrtne mapu podle zadání na základě statistických dat a tabulek, případně grafů • vyjmenuje základní části mapy (název, měřítko, legenda,...) • rozlišuje a správně přiřazuje základní topografické útvary (polohopis, popis, výškopis), přiřazuje základní smluvené značky, které zná • definuje měřítko, vysvětlí rozdělení map podle měřítka, vypočítá vzdálenosti na základě měřítka • dokáže vysvětlit principy sférické trigonometrie • aplikuje získané poznatky ze sférické trigonometrie v praktických úlohách (výpočtech) 	<p>Kartografie a topografie</p> <ul style="list-style-type: none"> - výpočty na kouli a na mapách - kartografická zobrazení - tvorba map - tematické mapy - práce s topografickou mapou 		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ popíše základní historii Austrálie – první objevy, osídlování, původní obyvatelstvo ▪ vymezí Austrálii v zeměpisné síti, ukáže na mapě a pojmenuje ▪ základní geomorfologické celky ▪ vybere klimatické pásy, do kterých Austrálie zasahuje a podle nich popíše krajinu ▪ na slepé mapě identifikuje nejdůležitější souostroví, či ostrovy, vybrané stručně charakterizuje ▪ na mapě najde a pojmenuje základní povrchové tvary, řeky a jezera Afriky ▪ vyjmenuje vybrané státy Afriky, porovná dané oblasti z hlediska počtu obyvatel, hospodářské úrovně a sociálních vztahů 	<p>Afrika, Austrálie, Oceánie</p> <ul style="list-style-type: none"> - současné problémy Afriky - specifika Austrálie a Oceánie 		

<ul style="list-style-type: none"> ▪ aplikuje svoje znalosti o daném regionu a vyvozuje z nich závěry vzhledem k aktuální situaci ▪ diskutuje o probíraných tématech s využitím již nabytých informací ▪ kriticky hodnotí zdroje informací ▪ dokáže stručně charakterizovat jednotlivé konflikty, jejich specifika a aktuální stav 	<p>Světová ohniska napětí</p> <ul style="list-style-type: none"> - regionální ohniska napětí v Africe - Izrael a Palestina - Irák, Írán, Afghánistán, Kavkazsko - Kašmír, Srí Lanka - Korejský poloostrov - Čína: problematika Tibetu a Taiwanu - Evropa: Severní Irsko, Baskicko a Katalánsko, - Balkánský poloostrov, Kypr 	<p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech:</p> <p>Globalizační a rozvojové procesy</p> <p>Globální problémy, jejich příčiny a důsledky</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dokáže kriticky hodnotit zdroje informací ▪ seznámí se s jednotlivými geografickými databázemi ▪ ze získaných dat dokáže vytvořit digramy a grafy ▪ pojmenuje jednotlivé navigační systémy, vysvětlí jejich principy ▪ popíše principy geografických informačních systémů, na příkladech dokáže aplikovat nabyté vědomosti ▪ pomocí GIS vytvoří jednoduché mapy 	<p>Statistické zpracování dat a práce s geografickými daty</p> <ul style="list-style-type: none"> - statistické zpracování získaných dat - tvorba diagramů a grafů - informační a dokumentační zdroje v geografii - dálkový průzkum Země - navigační systémy - geografické informační systémy - GIS – funkce, tvorba map atd. - geografické databáze 		
<ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v aktuálním dění ve světě • sleduje a charakterizuje současnou politickou situaci ve světě • pojmenuje jednotlivé globální problémy světa, vysvětlí je • charakterizuje problémy velkoměst • dokáže se orientovat v probíhajících světových konfliktech • vysvětlí pojem rozvojová pomoc, popíše její základní složky, dokáže popsat organizace, které se rozvojovou pomocí zabývají 	<p>Aktuální zeměpis</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktuální politické situace ve světě - globální problémy světa - problémy velkoměst - světové konflikty - rozvojová pomoc 	<p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech:</p> <p>Globalizační a rozvojové procesy</p> <p>Globální problémy, jejich příčiny a důsledky</p> <p>Humanitární pomoc a mezinárodní rozvojová spolupráce</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí pojmy: litosféra, atmosféra, hydrosféra, kryosféra, pedosféra, biosféra • popíše vnitřní stavbu Země, definuje litosféru, popíše základní horniny zemské kůry • jmenuje základní horotvorné pohyby a přiřadí do správných geologických období, jednotlivá období stručně charakterizuje • pojmenuje typy pohoří podle způsobu vzniku, uvede vnitřní a vnější činitele utvářející zemský povrch, zná základní tvary na 	<p>Opakování učiva k maturitní zkoušce</p> <ul style="list-style-type: none"> - fyzickogeografická sféra - socioekonomická sféra - makroregiony světa - makroregiony Evropy - Česká republika (včetně místního regionu) 		

<p>zemském povrchu způsobené exogenními vlivy</p> <ul style="list-style-type: none"> • roztrídí půdu na druhy a typy, přiřadí oblasti • vyjmenuje podnebné pásy a popíše klima každého z nich • vyjmenuje rozdíly mezi městem a vesnicí • popíše a chronologicky seřadí vývoj počtu obyvatel • vyjmenuje a definuje ukazatele rozmístění obyvatelstva • zná základní demografické údaje, porovná a odůvodní různé hodnoty ve vybraných částech světa • vyjmenuje a popíše světová náboženství a ukáže na mapě oblasti jejich výskytu • porovná způsob vlády v jednotlivých zemích podle státního zřízení • charakterizuje základní makroregiony světa a Evropy • orientuje se v mapě a dokáže pojmenovat a ukázat makroregiony • shrne základní vlastnosti makroregionů a dokáže nalézt i jejich specifika • charakterizuje základní regiony České republiky 			
--	--	--	--